

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. O.,** zastoupeného Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Praha 1, Opletalova 1417/25, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2013, č. j. 8 A 74/2013 – 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci jako náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti částku 4114 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Petra Václavka, advokáta se sídlem Praha 1, Opletalova 1417/25.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1.] Žalobce se žalobou ze dne 15. 5. 2013 domáhal u Městského soudu v Praze ochrany před nečinností žalovaného (dále jen „stěžovatel“) a žádal, aby mu městský soud uložil povinnost ve věci rozhodnout, a to bezodkladně v soudem stanovené lhůtě, a dále, aby mu uložil povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení. Městský soud v Praze v souladu s § 81 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů („s. ř. s.“), žalobu v záhlaví citovaným rozsudkem zamítl, neboť ji shledal nedůvodnou (výrok I.). Současně stěžovateli stanovil povinnost, aby uhradil žalobci na nákladech řízení částku ve výši 11.922 Kč (výrok II.).

[2.] Městský soud takto rozhodoval za situace, kdy stěžovatel s žalobcem dne 21. 11. 2012 (oznámení č. j. OAM-2644-3/ZR-2012) zahájil řízení podle § 87l odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ve věci zrušení povolení k trvalému pobytu, a to z toho důvodu, že žalobce „*se dopustil obcházení cit. zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu tím, že účelově uzavřel manželství.*“ Předmětné manželství bylo rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 30. 10. 2012, č. j. 16 C 129/2011 - 49, rozvedeno. K návrhu žalobce „*na provedení opatření proti nečinnosti správního orgánu*“ vydala Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců dne 22. 3. 2013 Opatření proti nečinnosti (č. j. MV-31705-4/SO-2013), jímž ve smyslu § 80 odst. 4 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, stěžovateli přikázala, aby do 30 dnů od doručení tohoto opatření vydal rozhodnutí ve věci řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu žalobce. Vzhledem ke skutečnosti, že tak stěžovatel neučinil, podal žalobce dne 15. 5. 2013 uvedenou žalobu na ochranu proti nečinnosti. Při ústním jednání konaném v rámci tohoto řízení u Městského soudu v Praze dne 19. 12. 2013 stěžovatel předložil své rozhodnutí ze dne 17. 12. 2013, č. j. OAM-2644-41/ZR-2012 (dále jen „správní rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto, že povolení k trvalému pobytu žalobce se podle § 87l odst. 1 písm. c) cit. zákona č. 326/1999 Sb. ruší a podle § 50 odst. 5 téhož zákona se mu stanoví lhůta k vycestování z území České republiky. Městský soud tak vzal za prokázané, že ke dni svého rozhodnutí stěžovatel již vydal žalobcem požadované správní rozhodnutí, a proto v souladu s § 81 odst. 1 ve spojení s odst. 3 s. ř. s. jím podanou žalobu zamítl jako nedůvodnou.

[3.] Z takto zjištěného skutkového stavu městský soud vycházel i při rozhodnutí o nákladech řízení, když konstatoval, že stěžovatel byl ode dne vydání citovaného Opatření proti nečinnosti (22. 3. 2013) do dne vydání správního rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu žalobce (17. 12. 2013) „*mnoho měsíců nečinný*“. Z toho důvodu městský soud využil postup, který mu umožňuje § 60 odst. 8 s. ř. s., kdy na základě existence „*důvodu zvláštního zřetele hodného*“ může přiznat účastníku řízení, který měl v řízení aspoň částečný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, což také ve vztahu k žalobci ve výroku II. svého rozsudku učinil.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[4.] Stěžovatel ve své kasační stížnosti směřující proti uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze uplatňuje důvody obsažené v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[5.] Namítanou nezákonnost [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] stěžovatel spatřoval zejména v postupu městského soudu, kterým zamítl podanou žalobu jako nedůvodnou, avšak v části odůvodnění, vztahující se k náhradě nákladů řízení konstatoval nečinnost stěžovatele, což je dle stěžovatele postup odporující zákonu i konstantní judikatuře NSS (např. rozsudek ze dne 21. 3. 2013, č. j. 4 Ans 3/2013). Jak stěžovatel uvedl, „*pokud soud dospěl k závěru o předchozí nečinnosti žalovaného správního orgánu, měl svůj názor odůvodnit a nemohl žalobu jako nedůvodnou zamítnout, neboť tím se dostal do situace, kdy jeho rozhodnutí je vnitřně rozporné a navíc postrádající náležitosti odůvodnění, vyžadované zákonem a judikaturou ÚS a NSS.*“

[6.] Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí městského soudu z důvodu jeho nesrozumitelnosti a nedostatků v odůvodnění [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] stěžovatel

spatřuje ve skutečnosti, že výrok I., jímž byla žaloba zamítnuta, což je v odůvodnění podloženo nedůvodností žaloby, je v rozporu s další částí odůvodnění, v níž soud konstatoval, že žaloba byla částečně úspěšná. „*Zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost nemůže být částečným úspěchem ve věci. V rozsudku soudu je tedy zřetelně viditelný zásadní rozpor mezi výrokem a odůvodněním, navíc rozpor je i mezi výrokem I. a výrokem II., neboť pokud žalobce neměl plný úspěch ve věci (srov. § 60 odst. 1 s. ř. s.), nemůže mu být přiznána náhrada nákladů řízení ze strany účastníka, který úspěch ve věci měl.*“ Navíc jej stěžovatel považuje za nepřezkoumatelný, neboť není zřejmé, o co soud opřel tento svůj závěr. „*Soud v kasační stížností napadeném rozsudku toliko konstatoval naplnění zvláštního zřetele hodného důvodu dle ustanovení § 60 odst. 8 s. ř. s., avšak nikterak neosvětlil, co za důvod hodný zvláštního zřetele považuje. Stejně tak v rozsudku soudu zcela absentuje jakékoliv odůvodnění, z něhož by vyplývalo, že žalobce měl částečný úspěch ve věci.*“

[7.] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 29. 1. 2014 neshledal důvody kasační stížnosti relevantními, když se plně ztotožnil s právními závěry městského soudu ohledně přiznání práva na náklady řízení postupem podle § 60 odst. 8 s. ř. s. Žalobce zdůraznil, že stěžovatel své rozhodnutí ze dne 17. 12. 2013 vydal dávno poté, co bylo vydáno Opatření proti nečinnosti i podána žaloba, přičemž mu bylo doručeno až dne 2. 1. 2014. Ke konkrétní argumentaci stěžovatele v kasační stížnosti žalobce namítá, že se soustředí výlučně na rozhodnutí o nákladech řízení, žádné konkrétní námitky proti zamítavému výroku rozsudku neuvádí, a proto by Nejvyšší správní soud měl vzít do úvahy ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s. a podanou kasační stížnost vyhodnotit jako nepřípustnou. Žalobce se rovněž domáhá přiznání práva na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, které ve svém podání podrobně vyčíslil.

III. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[8.] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením přípustnosti kasační stížnosti podle § 104 s. ř. s. Z obecného pravidla § 102 s. ř. s., podle něhož je kasační stížnost přípustná proti každému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, činí zákon několik výjimek taxativně vyjmenovaných v § 104 s. ř. s. K těmto případům nepřípustnosti přihlíží Nejvyšší správní soud z úřední povinnosti, tedy bez ohledu na skutečnost, zda je nepřípustnost podané kasační stížnosti účastníky řízení namítána.

[9.] V nyní posuzovaném případě nadto žalobce takovou námitku zpochybňující přípustnost stěžovatelem podané kasační stížnosti vznesl, neboť byl toho názoru, že stěžovatel svou argumentaci směřuje pouze do výroku o náhradě nákladů řízení, a proto je dle § 104 odst. 2 s. ř. s. nepřípustná. Nejvyšší správní soud se s tímto názorem neztotožňuje. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 – 41 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná www.nssoud.cz) „*zákonodárce nemínil absolutně a bezvýjimečně vyloučit přezkum výroku o nákladech řízení, ale naopak umožnit jej tam, kdy Nejvyšší správní soud věcně přezkoumává výrok o věci samé; ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s. je proto aplikovatelné pouze na kasační stížnosti podané výlučně proti výroku o nákladech řízení.*“ Stěžovatel se svou kasační stížností výslovně domáhá zrušení výroku I. i výroku II. rozsudku městského soudu a uplatňuje v ní kasační důvody obsažené v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., přičemž k tvrzenému naplnění těchto důvodů poskytuje dostatečnou argumentaci, v níž mimo jiné namítá nepřezkoumatelnost a vzájemný argumentační nesoulad v odůvodnění právních závěrů ve

vztahu k oběma výrokům. Kasační stížnost proto nesměřuje jen proti výroku rozsudku městského soudu o nákladech řízení, a Nejvyšší správní soud ji tak z tohoto a ani z jiných důvodů neshledal nepřípustnou.

[10.] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž dospěl k závěru, že není důvodná.

[11.] Stěžovatel se svou kasační stížností výslovně domáhá zrušení výroku I. i výroku II. rozsudku městského soudu, nicméně samotný výrok I. rozsudku, v němž městský soud zamítl žalobcem podanou žalobu, ani právní závěry blíže rozvedené v odůvodnění, o něž jej městský soud opřel, nijak nezpochybňuje. Jak vyplývá z obsahu spisu městského soudu i ze samotného vyjádření žalobce, skutkový stav není mezi účastníky sporný, neboť není pochyb o tom, že stěžovatel vydal dne 17. 12. 2013, tj. v době před vydáním kasační stížností napadeného rozsudku městského soudu, citované správní rozhodnutí, což také v průběhu ústního jednání před městským soudem dne 19. 12. 2013 doložil. Za této situace proto městský soud v souladu s § 81 odst. 1 s. ř. s., dle něhož „*rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí*“, podanou žalobu, v níž se žalobce domáhal ochrany před nečinností stěžovatele a žádal, aby městský soud stěžovateli uložil povinnost v jeho věci rozhodnout, skutečně zamítl jako nedůvodnou (§ 81 odst. 3 s. ř. s.), a to z toho důvodu, že ke dni rozhodnutí městského soudu již bylo vydáno správní rozhodnutí stěžovatele, jehož vydání se žalobce svou žalobou původně domáhal. Takový postup městského soudu se v daném případě jeví jako jediný logický a zcela přiléhavý. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je v části směřující vůči výroku I. rozsudku městského soudu nedůvodná.

[12.] Stěžovatel ve své kasační stížnosti zpochybňuje především způsob, jakým městský soud rozhodl o nákladech řízení, když žalobci ve výroku II. přiznal právo na náhradu nákladů řízení, neboť má za to, že tento výrok a jeho odůvodnění, v němž soud konstatoval, že žaloba byla částečně úspěšná, nekorespondují s výrokem I., jímž byla žaloba zamítnuta. Rozsudek městského soudu je tak dle názoru stěžovatele v tomto ohledu zatížen vadou nepřezkoumatelnosti, která jej činí nezákonným. Nezákonný byl pak dle stěžovatele i způsob, jakým městský soud odůvodnil svůj postup podle § 60 odst. 8 s. ř. s., ačkoliv zde nebyly a nemohly být dány podmínky, zejména podmínka „*částečného úspěchu účastníka řízení*“, neboť pokud byla žaloba zamítnuta dle ustanovení § 81 odst. 3 s. ř. s. s tím, že není důvodná, nemůže být dle přesvědčení stěžovatele částečně důvodná. Nejvyšší správní soud se s těmito námitkami neztotožňuje, neboť právní závěry i způsob, jakým městský soud odůvodnil své rozhodnutí přiznat žalobci právo na náhradu nákladů řízení, shledal věcně správnými a s ohledem na okolnosti nyní projednávaného případu také spravedlivými.

[13.] Tyto okolnosti však stěžovatel ve své argumentaci dle názoru Nejvyššího správního soudu zcela pomíjí, když vychází z předpokladu, že městský soud měl zcela mechanicky, pouze podle výsledku sporu, rozhodnout o nákladech řízení, aniž by přihlédl k dalším okolnostem, které by mohly odůvodňovat i postup předvídaný v § 60 odst. 8 s. ř. s., v němž je soudu ve výjimečných případech umožněno, „*jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, přiznat účastníkovi řízení, který měl ve věci alespoň částečný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení i v těch případech, kdy tento zákon stanoví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.*“ Takový mechanický postup v rozhodovací činnosti soudu ve vztahu k nákladům řízení by se nacházel zcela v rozporu s principy ovládajícími spravedlivý proces, garantovanými v čl. 36 Listiny základních práv a svobod, jak ostatně ve

své judikatuře, v níž se zabývá rozhodováním obecných soudů o náhradě nákladů řízení a jeho reflexí z hlediska zachování práva na spravedlivý proces, setrvale zdůrazňuje Ústavní soud. V ní mimo jiné vyslovil názor, že „*rozhodování o nákladech soudního řízení je integrální součástí soudního řízení jako celku. V případě rozhodování o náhradě nákladů řízení je třeba přihlížet ke všem okolnostem věci, které mohou mít vliv na stanovení povinnosti k náhradě nákladů řízení, jež účastník vynaložil k účelnému uplatňování nebo bránění práva. Úkolem obecného soudu proto není pouze mechanicky rozhodnout o náhradě podle výsledku sporu, nýbrž vážit, zda tu neexistují další rozhodující okolnosti mající podstatný vliv na přiznání či nepřiznání náhrady účelně vynaložených nákladů.*“ [srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 653/03 ze dne 12. 5. 2004 (N 69/33 SbNU 189), dostupný na http://nalus.usoud.cz].

[14.] Okolnosti, resp. „*důvody zvláštního zřetele hodné*“, které při rozhodování o nákladech řízení odůvodňovaly postup podle § 60 odst. 8 s. ř. s., městský soud spatřoval v nečinnosti stěžovatele v řádech „*mnoha měsíců*“, což také v odůvodnění svého rozsudku zcela jednoznačně a srozumitelně uvedl. Nejvyšší správní soud se s těmito důvody ztotožňuje, neboť je zřejmé, že stěžovatel k vydání citovaného správního rozhodnutí nepřistoupil ani ve lhůtě 30 dnů, kterou mu ve výše zmíněném Opatření proti nečinnosti stanovila Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců jako věcně příslušný orgán podle § 170a cit. zákona č. 326/1999 Sb., ani bezprostředně poté, co musel být obeznámen se skutečností, že bylo proti němu zahájeno řízení o žalobcem podané žalobě na ochranu proti nečinnosti. Ze spisového materiálu se dále podává, že v období ode dne vydání citovaného Opatření proti nečinnosti, tj. 22. 3. 2013 (stěžovatelem převzato až dne 3. 4. 2013), až do dne vydání předmětného správního rozhodnutí, tj. 17. 12. 2013, stěžovatel sám aktivně učinil pouze tři úkony, a to žádost ze dne 8. 4. 2013 adresovanou Policii ČR, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, Územní odbor Strakonice o zaslání relevantních dokumentů z vyšetřovacího spisu (doručeny dne 12. 4. 2013); předvolání bývalé manželky žalobce k podání svědecké výpovědi ve smyslu § 55 správního řádu ze dnů 8. 4. 2013, resp. 16. 8. 2013, které bylo v obou případech neúspěšné, neboť nebyla zjištěna reálná adresa předvolané. Zbylé úkony byly činěny na základě procesní aktivity žalobce (nahlížení do spisu, vyjádření k podkladům). Stěžovatel tak ve svém správním rozhodnutí ze dne 17. 12. 2013 vycházel ze spisového materiálu, který měl k dispozici téměř od samého počátku řízení (rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4), resp. který mu byl dne 12. 4. 2014 na vyžádání zaslán Policií ČR. Ze spisového materiálu tak není vůbec zřejmé, proč stěžovatel k vydání citovaného správního rozhodnutí přistoupil až o několik měsíců později.

[15.] V nyní projednávaném případě považuje zdejší soud za významné, že se jednalo o tzv. nečinnostní žalobu, přičemž je s ohledem na výše uvedené postaveno najisto, že v době podání byla tato žaloba důvodná. Pokud by v průběhu řízení o této žalobě došlo k ukončení namítané nečinnosti, bylo by namístě postupovat podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., tzn. žalobce by vzal žalobu zpět pro pozdější chování stěžovatele a náležela by mu náhrada nákladů řízení. V této věci je však třeba přisvědčit žalobci v tom směru, že pokud stěžovatel až v průběhu nařízeného ústního jednání před městským soudem dne 19. 12. 2013 seznámil soud i účastníky řízení se skutečností, že dva dny předtím vydal citované správní rozhodnutí, jehož vydání se žalobce svou žalobou domáhal, a hned stejného dne vydal městský soud meritorní rozsudek v této věci, neměl žalobce žádnou reálnou možnost se s obsahem tohoto správního rozhodnutí důkladně seznámit (doručeno mu bylo až dne 2. 1. 2014) a vyhodnotit, zda za nastalé situace bude i nadále trvat na podané žalobě. Fakticky tak bylo žalobci znemožněno zvolit alternativní postup v podobě zpětvzetí

žaloby (§ 37 odst. 4 s. ř. s.) a vyvolat tak důsledky v podobě zastavení řízení, předvídané v § 47 písm. a) s. ř. s. Důsledky vyvolané tímto postupem se přitom odráží i na povaze rozhodnutí o nákladech řízení a v konečném důsledku tak mají dopady i na právo žalobce na náhradu nákladů řízení, neboť v takovém případě by za stejných skutkových okolností městský soud musel postupovat podle ustanovení § 60 odst. 3 věty druhé, které stanoví, že *„vzal-li však navrhovatel podaný návrh zpět pro pozdější chování odpůrce nebo bylo-li řízení zastaveno pro uspokojení navrhovatele, má navrhovatel proti odpůrci právo na náhradu nákladů řízení.*"

[16.] Jinak řečeno, pokud by měl zdejší soud přisvědčit právnímu názoru stěžovatele, neznamenalo by to nic jiného, než odepření práva na náhradu nákladů řízení žalobci, a to za situace, kdy mu toto právo zjevně náleželo, neboť žaloba byla podána důvodně. Postup podle cit. ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. přitom nebyl možný, neboť s ohledem na konkrétní okolnosti případu (rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno teprve poté, co městský soud meritorně rozhodl o podané žalobě) nelze od žalobce důvodně očekávat, že měl vzít žalobu zpět pro pozdější chování žalovaného, neboť výsledkem tohoto chování si nemohl být zcela jist.

[17.] Městský soud proto zvolil spravedlivé řešení, konvenující smyslu citovaných zákonných ustanovení, a toto své rozhodnutí též řádně odůvodnil. Naopak polemika, předestřená v kasační stížnosti o tom, zda žalobce měl ve věci částečný úspěch či nikoliv, tyto konkrétní okolnosti značně formalisticky pomíjí.

IV. Závěr

[18.] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud neshledal pochybení městského soudu, pokud v napadeném rozsudku při rozhodování o nákladech řízení zvolil postup podle § 60 odst. 8 s. ř. s., na jehož základě přiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení, což také v odůvodnění svého rozsudku řádně a srozumitelně zdůvodnil. Kasační stížností napadený rozsudek městského soudu tak Nejvyšší správní soud neshledal nepřezkoumatelným ani nezákonným, a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

[19.] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, který měl ve věci plný úspěch, byla přiznána náhrada nákladů řízení podle § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif"). Po jeho novele provedené vyhláškou č. 486/2012 Sb. náleží za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti) mimosmluvní odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 3 písm. f) ve spojení s § 7 bodem 4. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy za jeden úkon právní služby náleží 3400 Kč. Zástupce žalobce, Mgr. P. Václavek doložil osvědčení o registraci k DPH. K nákladům řízení se přičítá DPH v sazbě platné ke dni ukončení řízení o kasační stížnosti, tj. o výši 714 Kč. Náhrada nákladů řízení tak činí 4114 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 11. března 2014

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu